5.4.2016

Eduskunnan lakivaliokunta

LaV@eduskunta.fi

Eduskunnan lakivaliokunnan asiantuntijalausuntoa koskeva pyyntö 31.3.2016

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ HE 33/2016 vp

(Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yhdistyslain, yritys- ja yhteisötietolain 14 §:n sekä uskonnonvapauslain muuttamisesta)

Maanmittauslaitos on antanut 8.12.2015 päivätyn lausunnon oikeusministeriölle nyt käsiteltävänä olevaa hallituksen esitystä koskeneesta esitysluonnoksesta (yhdistyslain muutokset). Suurin osa Maanmittauslaitoksen esittämistä näkemyksistä on otettu huomioon lopullisessa hallituksen esityksessä. Jäljellä olevat huomautuksemme olisivat koskeneet lähinnä lain perusteluihin otettavaa kahta mainintaa.

Ensimmäinen näistä liittyy ehdotettuun yhdistyslain 40 §:n 4 momenttiin, jossa säädetään yhdistyksestä varoja saaneen vastuusta yhdistyksen velkojille. Vastuu aktualisoituu silloin, kun purkamisen perusteella yhdistyksen varoja on jaettu ennen kuin purkautuvan yhdistyksen velat oli maksettu. Tältä osin säännöksessä todetaan, että ”*varoja saanut vastaa saamiensa varojen määrällä yhdistyksen velkojen maksamisesta*.”

Maanmittauslaitos nosti aiemmassa lausunnossaan esiin kysymyksen vastuun luonteesta erityisesti niissä tapauksissa, kun tällä tavalla ennenaikaisesti jaetut varat ovat koostuneet esimerkiksi kiinteistöstä. Eli kysymys oli siitä, voivatko yhdistyksen velkojat kohdistaa yhdistykseltä jaossa kiinteistön saaneeseen ainoastaan saamisvaatimuksen vai onko varoja saaneen vastuu myös esinekohtaista vastuuta. Tällä seikalla on merkitystä myös siihen vastuuseen, joka valtiolle mahdollisesti tulisi siinä tapauksessa, että kiinteistön yhdistykseltä saaneelle oli ehkä jo ehditty myöntää lainhuuto.

Lausunnossaan Maanmittauslaitos esitti pohdittavaksi vastuun luonnetta koskevan nimenomaisen maininnan ottamista vielä lain perusteluihinkin. Samalla kuitenkin todettiin, että lain sanamuoto jo sinällään viittaa vahvasti siihen, että kysymys on pelkästään velkojille kuuluvasta, varoja saaneeseen henkilökohtaisesti kohdistuvasta saamisoikeudesta eikä lainkaan esinekohtaisesta vastuusta. Lain jatkovalmistelussa oikeusministeriö on todennut (Arvio HE-luonnoksesta saaduista lausunnoista s. 11), että vastuu on jo riittävästi selvennetty lain sanamuodolla (”vastaa saamiensa varojen *määrällä*”). Joissakin tapauksissa erillinen perustelulausuma lain esitöissä olisi kuitenkin voinut olla omiaan ehkäisemään asiaa koskevia riitoja.

Toinen huomautuksemme liittyy rekisteriviranomaisen omasta aloitteesta tapahtuvaan yhdistyksen rekisteristä poistamiseen. Jo hallituksen esitysluonnoksesta antamassaan lausunnossa Maanmittauslaitos on korostanut, että yhdistystä ei tulisi poistaa rekisteristä, jos sen nimissä on kiinteistö tai maanvuokraoikeus ja jos rekisteriviranomainen tulee tästä tietoiseksi. Näin olisi siitä huolimatta, että rekisteristä poistamisen muut edellytykset näyttäisivät olevan käsillä. Hallituksen esitykseen onkin nyt sisällytetty tähän viittaava nimenomainen maininta (s. 18). Ehkä perusteluissa olisi kuitenkin voitu vielä selvemmin todeta, että rekisteriviranomaisen tulee aktiivisesti pyrkiä selvittämään omistukset eri rekistereistä, kuten juuri lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä.

Kari Niemi
Johtava asiantuntija, VT